

Nr 426

Av herr Anderson, Carl Albert, *i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om försäkring för allmän tilläggspension, m. m.*

Med anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 100/59 rörande försäkring för allmän tjänstepensionering och därmed förbundna frågor anförs över förslaget till reglemente angående allmänna pensionsfondens förvaltning följande.

Förslaget innebär, att de arbetsgivarbidrag, som tillförs den allmänna pensionsfonden, skall förvaltas av tre styrelser, varav en för den allmänna sektorn, en för enskilda företag med 20 anställda eller fler samt en för de mindre företagen och sådana självständiga företagare, som önskar egenpensionering. Styrelsernas uppgift blir att finna placering av fondmedlen genom engagemang på obligationsmarknaden eller genom lån mot revers till vissa, särskilt angivna kreditinstitut. Samma kreditinstitut ges vidare rätt att efter sin granskning av ansökningar från berörda arbetsgivare för dessas räkning hos fonden rekvirera 50 % av inbetalda avgifter som återlån med tioårig löptid. Fondstyrelserna skall inrymma nio ledamöter, varav sex nomineras av arbetsgivar- resp. löntagarpart.

Konsumentkooperationen har en ur många synpunkter både särpräglad och central ställning i svenskt ekonomiskt liv. Främsta orsak härtill är, att rörelsen till sin karaktär helt skiljer sig från såväl offentliga som privata företagsformer. Detta förhållande, dess omfattande verksamhet jämte det faktum, att konsumentkooperationen konsekvent förlitar sig på självfinansiering och därför står fri gentemot såväl privata som statliga finansintressen, påkallar därför särskild uppmärksamhet vad gäller dess möjligheter att för framtiden få del av medel ur den allmänna pensionsfonden. Så mycket mer befogad blir denna observans, som folkrörelsen i fråga vid upprepade tillfällen givit till känna sin oro i fråga om principerna för såväl fondmedlens placering som de tilltänkta styrelsernas sammansättning.

I förevarande proposition tas ytterligt ringa hänsyn till konsumentkooperationens särställning och egenart. Förslaget innebär vad gäller fondstyrelsernas sammansättning att en av tre suppleanter för andra fondstyrelsens arbetsgivarpart skall nomineras av Kooperativa förbundet. I fråga om fondmedlens placering antyds att utöver i propositionen direkt angivna kreditinstitut jämväl vissa kooperativa sammanslutningars avdelningar för

inlåning kan tänkas erhålla fondmedel mot revers resp. ges rätt förmedla återlån.

För konsumentkooperationen, vars företagsenheter är av sådan typ att deras lånevägar går över både andra och tredje fondstyrelsen, måste detta förslag te sig djupt otillfredsställande. I det förra fallet skulle rörelsen visserligen erhålla en suppleantplats, men med hänsyn till att man därigenom ej ges rösträtt, skulle enligt konstruktionen kooperativa intressen reellt bevakas av de ordinarie ledamöterna, vilka nomineras av Svenska arbetsgivareföreningarnas förtroenderåd. I tredje fondstyrelsen, där ingen kooperativ representation förutsetts, medför förslaget närmast att konsumentkooperativa intressen skall företrädas av Sveriges köpmannaförbund, vilket avses erhålla såväl ledamot som suppleant. Önskemål om att konsumentkooperationen får nominera en ordinarie representant jämte suppleant för denne i andra fondstyrelsen samt att de mindre kooperativa företagen blir företrädda av i vart fall en suppleant i tredje fondstyrelsen blir än mer naturliga, då man betänker att denna folkrörelse ej endast omfattar Kooperativa förbundet och till detta anslutna föreningar utan jämväl en till sin verksamhet synnerligen omfattande bostadskooperation och därtill en snabbt expanderande bilägarkooperation.

Även Kungl. Maj:ts behandling av kooperativ inlåningsverksamhet förtjänar att påtalas. Såväl konsument- som bostadskooperationens sparkassor bör tveklöst inrymmas i förteckningen över de kreditinstitut, som ges rätt att pröva ansökningar om återlån av arbetsgivaravgift eller hos vilka fondmedel i övrigt kan placeras. Det torde vara svårt finna bärande motiv för att kooperativa företag skall behöva vända sig till vanligt bankväsende och där undergå kreditvärdighetsgranskning därför att de önskar återlåna sina avgifter. Likaså bör de kooperativa sparkassorna ges möjlighet låna fondmedel mot revers. Det framstår som föga konsekvent att ge dem annan ställning än den som exempelvis tillmätts jordbrukarkooperationens kreditkassor. Som en direkt parallellsituation kan bringas i erinran den ändring, som riksdagsbehandlingen av förslaget om premiesparkonton på sin tid medförde och som innebar att såväl KF:s som HSB:s sparkassor gavs full jämställighet med de institut, som direkt anges i förevarande reglemente.

Då frågorna om allmänna pensionsfondens förvaltning diskuterats inom kooperativa kretsar, har bestämt hävdats den betydelse som fonden får för en rörelse, vilken hyllar självfinansieringens princip. Situationen markeras av det faktum att konsumentkooperationen erbjudit samtlig anställd personal att delta i en pensionsförsäkring och att de medel, som fonderats härför i icke ringa utsträckning hittills har kunnat utnyttjas i den egna verksamheten. Också av dessa skäl var det naturligt, att Kooperativa förbundets senaste rikskongress — under direkt hänvisning till att den företrädde en avskild, egen företagsform — hävdade det skäligen och ändamålsenliga i att de kooperativa företagens problem rönt särskilt beaktande.

Då föreliggande proposition ger full anledning till en fortsatt argumentering för denna synpunkt hemställas därför under hänvisning till vad ovan sålunda anförts,

att riksdagen måtte besluta att konsumentkooperationen skall betraktas som sådan rikssammanslutning, vilken jämlikt reglementets 4 § ges rätt föreslå ordinarie ledamot och suppleant för denne till andra fondstyrelsen jämte suppleant till tredje fondstyrelsen, samt

att riksdagen likaledes måtte besluta att konsument- och bostadskooperativa sparkassor upptages bland de kreditinstitut, vilka direkt anges i reglementets §§ 12:4 och 14.

Stockholm den 1 april 1959

Carl Albert Anderson